

Мельникова Ольга,

*к. пед. н., доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Якісний стрибок у розвитку нових технологій спричинив потребу суспільства в людях, здатних нестандартно вирішувати нові проблеми, вносити новий зміст в усі сфери життєдіяльності. В першу чергу мова йде про обдарованих людей, які є національним надбанням, що вимагає уважного і дбайливого ставлення. Тому важливим завданням сучасної освіти є збереження і розвиток інтелектуального, фізичного, творчого і соціального потенціалу людини. Вирішення цієї проблеми актуалізує необхідність формування інноваційної системи освіти, яка докорінно змінить інтелектуальність, моральність, духовність і освіченість людей. Формування інноваційної системи освіти передбачає виявлення умов і засобів, що сприяють розвитку обдарованої дитини.

Робота з обдарованими дітьми – процес, який вимагає особливих знань і специфічних засобів. Одним із основних засобів може виступити соціально-педагогічна підтримка.

Обдаровані діти, поряд з бездоглядними дітьми; дітьми з ООП; дітьми-сиротами, дітьми, які залишились без піклування батьків і іншими категоріями дітей, входять до «групи ризику». При цьому їх головна відмінна особливість полягає в тому, що формально вони можуть вважатися дітьми, що не вимагають особливих підходів (у них є сім'я, батьки, вони відвідують звичайний заклад дошкільної освіти), але фактично, з огляду на різні причини, ці діти опиняються в ситуації, коли не реалізуються в повній мірі права, необхідні для їх повноцінного розвитку. Це свідчить про необхідність проведення з даною категорією дітей спеціально

організованої, професійної соціально-педагогічної роботи, що полягає у виявленні, визначенні та вирішенні проблем дитини з метою реалізації та захисту її прав щодо повноцінного розвитку і освіти. Особливим видом даної роботи є соціально-педагогічна підтримка дитинства.

Пріоритетною концепцією при визначенні обдарованості дошкільників є концепція А. Матюшкіна, в якій обдарованість трактується як творчий потенціал, що розкривається в будь-якій з галузей людської діяльності в процесі постановки і знаходження оригінальних рішень, різного роду проблем: наукових, технічних, духовних». На думку автора «творчий потенціал закладений в дитині з народження і розвивається в міру її дорослішання» [3, с. 7].

Кожна дитина має лише її притаманні властивості, які і створюють її індивідуальність. Хоча зустрічаються різнобічно обдаровані діти, все ж на практиці зустрічаються випадки, коли діти обдаровані в одних галузях, не виявляють особливих здібностей в інших.

Вони можуть мати виразні пізнавальні здібності з досить низькою Я-концепцією, не мати достатніх навичок, спілкування і одночасно проявляти найвищу творчу обдарованість у музиці, бути потенційно дуже сильними в якійсь певній галузі, але в силу недостатньої стимуляції не зможуть повністю розкрити своїх здібностей.

Різноманітність інтересів у обдарованих дітей може бути викликано особливостями домашнього оточення і виховання, а також дошкільним досвідом життя.

Очікування, засновані на даних про обдарованих дітей, результати спеціальних досліджень і досвід роботи з дітьми дають нам велику кількість інформації щодо навичок і умінь, які можуть бути засвоєні обдарованими дітьми. Природно, що ця інформація, як правило, знаходить своє відображення в навчальних програмах, складених для обдарованих дошкільників.

Поняття «соціально-педагогічна підтримка» отримало розвиток в роботах О. Газмана і Н. Крилової, а також інших дослідників, які розглядають її як професійну діяльність педагогів в закладах освіти, спрямовану на надання допомоги дітям у вирішенні їхніх проблем.

З урахуванням специфіки проблеми, соціально-педагогічна підтримка можлива за сприяння (супровід, співпраця, співпереживання, співчуття) процесам, що базуються на відносній автономії і незалежності особистості, її індивідуальності, самодіяльності і саморозвитку, самопізнання, самовизначення, самоорганізації, самоконтролю, самовираження, самореалізації індивіда у вирішенні конкретної задачі.

Метою соціально-педагогічної підтримки обдарованих дітей є створення в межах об'єктивно даного середовища і в даній ситуації умов максимального особистісного розвитку, а також полегшення педагогом процесу подолання перешкод, труднощів і проблем, що заважають успішній соціалізації дитини-дошкільника. Досягнення поставленої мети має свою специфіку і супроводжується рядом труднощів (неадекватне самосприйняття, наявність труднощів у взаєминах з однолітками; труднощі самореалізації в компанії однолітків (обдаровані діти вже спочатку знаходяться в напрузі, відчувають дискомфорт поруч з однокласниками, причому існує бажання бути прийнятим).

Таким чином, наявність обдарованих дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти та розкриття здібностей дітей залежить від організації відповідного соціального розвивального середовища і від наявності цілеспрямованої підтримки обдарованості дитини з боку оточуючих її дорослих.

Список використаних джерел

1. Маценко В. Індивідуальний розвиток дитини. – К.: Главник, 2007.
2. Проценко О.В. Розвиток здібностей та обдарувань у дошкільників / Оксана Проценко. – К.: Шкільний світ, 2011. – 128 с.

3. Психология одаренности детей и подростков / Под ред. Н.С. Лейтеса. – М., 2000.